

Helene Uri
Forfatter
Foto Nina Kammersten

Legeroman

Gjestespaltist i Tidsskriftet – ja, da må jeg vel skrive noe om leger, da? Og det er selvsagt ingenting som interesserer meg mer enn mine egne bøker ... Altså: leger og litteratur. I juni kom jeg med min femte roman. *Den rettferdige* heter den. Spalten skal handle om denne boken – og om legestanden. Nå er det slett ikke sånn at boken handler om leger. Langt ifra. Men det opptrer en lege der, og jeg har fått noen brev jeg foreløpig ikke har visst hva jeg skulle gjøre med.

Å skape personene jeg vil skrive om, er selvsagt uhyre viktig (og morsomt!). Å bli kjent med dem, å finne ut alt om dem, hva de tenker, hva slags mat de spiser, om de er A-mennesker, hvordan de ville ha reagert i enhver sammenheng. Jeg bruker alltid masser av tid i begynnelsen av skriveprosessen på å finne alle de viktige personenes «stemme». Legen i *Den rettferdige* er ikke en slik romanperson. Hvis jeg skulle koketert, kunne jeg ha påstått at jeg ikke husker om legen er kvinne eller mann. Men det gjør jeg jo. Det er en mann. Poenget mitt er at det er underordnet hvem denne legen er, hvordan han oppfører seg, om han er A- eller B-menneske, hva han tenker. Han er i romanen av én eneste grunn: Han har en funksjon. Legen er en katalysator for handlingen.

Den rettferdige er en roman om et justismord. Karsten Wiig og Marianne Henriksen Wiig har to døtre sammen: Elise den eldste og Henriette. Etter hvert som årene går, har kjærligheten mellom Karsten og Marianne bleknet. Marianne har attpåtil en mistanke om at noe ikke er helt som det skal med

Karsten, men hun kan ikke sette fingeren på akkurat hva det er. Etter en lang nattlig samtale får Marianne vite det hun ikke vil vite: Karsten har vært utro, ikke bare én gang, men flere. Dette kan ikke Marianne tåle, og Karsten og hun flytter fra hverandre. Men fremdeles er det noe som plager Marianne. Hun går til en advokat, som er kjent for sitt korstog mot overgripere, særlig mot menn som har begått seksuelle overgrep mot barn. Advokaten sender en fremdeles tvilende Marianne videre til en lege. Legen undersøker Elise og Henriette, og han finner spor i underlivet som er forenlig med at seksuelle overgrep har funnet sted. Karsten blir, på grunnlag av legens uttalelser, dømt og fengslet.

Handlingen er lagt til 1990-tallet, før Bjugn-saken. Vi vet alle at i dag har leger kommet til andre konklusjoner hva angår lesjoner i pikers underliv: De kan ikke brukes som bevis, hverken på at overgrep er begått, eller på at overgrep ikke er begått. Men *Den rettferdige* er overhodet ikke en roman om leger som foretar slike vurderinger. Min roman handler primært om andre ting. Det dreier seg om å bli beskyldt for antagelig det verst tenkelige, det handler om lengsel, om hevngjerrighet, om farskjærlighet, kampen for å vinne barnas tillit tilbake. Legen er der, med sin katalysatoreffekt, som menneske var han ikke interessant (hans historie hadde vært et helt annet (og sikkert ikke mindre interessant) skjønnlitterært prosjekt).

Skriveprosessen er en temmelig egoistisk prosess der det dreier seg om skjermen, historien og meg. Med én gang romanen blir utgitt, blir saken en annen. Teksten er ikke lenger min, men tilhører leserne. De fleste lesere leser i stillhet, uten å ta kontakt med forfatteren. Men forbausende mange føler trang til å dele sine synspunkter, og de gjør det per brev eller mail – eller ved å ringe.

Da den forrige romanen min kom ut for tre år siden (*De beste blant oss*), var det mange som ville meddele meg at de – i likhet med romanpersonene – hadde opplevd kamera-deri, intriger og misunnelse ved sin arbeidsplass. I år var historiene leserne fortalte, helt annerledes. Jeg skal ikke dvele ved fortellingene om dem som selv hadde vært utsatt for misbruk, eller ved historiene fra uskyldig mistenkte/dømte menn. Jeg har vært forbauset, sjokkert og ikke så lite brydd over at leserne – for meg ukjente mennesker – er så åpne i sine fortellinger. Men nå har jeg lært meg å se på det som en tillitserklæring og som et tegn på at bøkene mine på en eller annen måte berører. Folk kjenner seg igjen i Karsten, eller i den sårede og bitre Marianne, i datteren Elise som ikke kan tilgi, i datteren Henriette som elsker faren sin uansett.

Jeg har jo bebudet at denne spalten skal handle om leger og litteratur, og jeg har også fått mailer som dreier seg om den navnløse legen. Det hadde jeg aldri forestilt meg! Hvorfor skulle noen henge seg opp i *ham*, en bifigur, en katalysator-for-handlingen-person! Hæ?! Hadde det vært raseriet fra noen av dem som hadde vært utsatt for virkelighetens legers feilvurderinger i slike saker, hadde det ikke vært overraskende, men mailene handler ikke om det. Ikke direkte. De handler om den arrogansen folk har blitt møtt med hos enkelte leger. Det handler om det uforståelige språket. Legemimikken er det en som skriver en hel lang epistel om. Disse henvendelsene var en totalt uventet ettervirkning av en roman. Jeg har ikke visst hva jeg skulle gjøre med dem. Nå har jeg fortalt om dem til noen som kanskje er interessert.

I neste nummer:

- Risiko ved anestesi
- Legemidler mot multippel sklerose
- Hivsmitte fra mor til barn
- Dødsfall i sykehus
- Feberepisoder hos barn
- Urindyppekultur